

פרשת מקץ - חנוכה

תשפ"ו לפ"ק

♦ גליון מ' ♦

מבאר הסופר

עיונים בדברי מרן החתם סופר זי"ע

♦ חתם סופר - מקץ ♦

בפלוגתת יעקב עם השבטים לשלוח בנימין או לא. לכאורה י"ל דתלי בפלוגתת בן פטורא ור"ע ב"מ ס"ב ע"א בשנים שהיו מהלכין בדרך כו', דלכן פטורא ישתו וימותו שניהם ואל יראה א' במיתתו של חבריו. ה"ג, ילך בנימין א"ע שםסתפק יעקב שיהא שכול משניהם משמעון ובנימין, מ"מ בנימין חייב לילך, אולי יצלל שמעון ע", ואם ימותו שניהם מה בכך. אך לר"ע דאמר חייך קודמים ה"ג לא ילך בנימין.

והנה יראה דזה תלי, אי היה להם קודם מ"ת דין ישראל א"כ פשיטא דהלכתא כר"ע דדרש וחי אחיך עמך, חייך קודמים. אך השבטים הוה ס"ל דדין ב"נ להם, ולגבי ב"נ ליכא קרא וחי אחיך עמך, א"כ הדרן לסברת בן פטורא ימותו שניהם.

ויוכן בזה מ"ש יעקב ואת הכסף המושב וגו' אולי משנה הוא ואת אחיכם קחו וקומו שוב אל האיש (בראשית כ"ג). דהנה, טעות גוי מותר (בבב"ק ק"ג ע"ב), אך זהו לישראל, אבל לב"נ אסור טעותו של חבריו. והשתא ש"כ הודה יעקב בשעת הדרתו לשלוח בנימין עמהם ולדון כב"נ, א"כ (אך) [ע"כ] יחזור הטעות משנה הטעות הכסף. לכן הקדים לאמור להם, ואת הכסף המושב וגו', ואח"כ, ואת אחיכם קחו כו'.

ובזה יוכן ג"כ דכתב כאשר ראה אתם את בנימין, אמר לאשר על ביתו וגו' וטובח טבח והכן (שם פסוק ט"ז), ואח"כ (במדבר ר"פ נשא) ששמר השבת וציוה להכין ליום מחר שהיה שבת. פ', כיון שראה את בנימין אתם ידע שפסקו הלכה שיש להם דין ב"נ, והוא לא בן חשב, אלא שמר השבת כדין ישראל, דגוי ששבת חייב מיתה (פנהדרן נח ע"ב), והוא שמר כישראל גמור, וק"ל.

שמעון (ע"י בהערה לעיל אות ה' בסופו). [איברא בדברי מרן ז"ל
הכא משמע דעיקה"ד דב"פ אינו ענין לקרא דוחי אחיך
עמך, ודוק].

בדברי מרן ז"ל

דטעות עכו"ם הותר רק לישראל ולא לב"נ

ג] במ"ש מרן ס"ל דיעקב ציוה להם להחזיר הכסף משום
דטעות גוי לא הותר לב"נ. כדאי לציון בזה מ"ש בתשו' זכר
יצחק (ח"א סי' ע"ח סק"ג), וז"ל: והנה זה ברור דאבידת עכו"ם
רק לישראל מותר לזכות בה, אבל עכו"ם אחר אסור וגזל
הוי לגביה, דהא מקרא דומצאנה יליפין (ב"ק ק"ג ע"ב) שהוא
היתר לישראל, ולזה בודאי באבדה אף שמוותרת לישראל
מ"מ כל שלא זכה לישראל עדיין הוא של עכו"ם כיון דאין
בה כי אם היתר לישראל. וראה לשונו המדויק של הרמב"ם
ז"ל שבראש הלכות זכיה כתב דין ההפך וכל מה דכל אדם
יכול לזכות, ובהגיע לדין נכסי עכו"ם כתב והוסיף בלשון
הש"ס ובא לישראל אחר עיין שם בהל' ז"ד, דבזה מהני רק
בישראל ולא בעכו"ם, עכ"ל. ודון מיניה ואוקי באתרין
עפ"י הרמב"ם (פ"א מג"א ה"ד) שכתב דטעות הגוי כאבידתו
ומותרת, וק"ל.

בדברי מרן ז"ל

דבב"נ הדין הוא כש' בן פטורא דימותו שניהם

ב] במ"ש מרן ז"ל דלגבי ב"נ ליכא קרא וחי אחיך עמך
והדרן לסברת בן פטורא. לכאורה מוכח מדבריו דדינא
דב"פ מסברא איתמר, ועכ"פ לאו מקרא דוחי אחיך עמך
ילף ליה. אמנם יש להעיר דמלשון הגמ' דרש בן פטורא
משמע דג"כ דרש כן מקרא', ועי' בחי' הריטב"א [הישנים]
שם, שכתב, וז"ל: הכי דריש ליה בן פטורא לקרא, וחי אחיך
עמך כלומר עמך יחיה, שאם יוכל לחיות עמך הרי טוב, ואם
לאו מוטב שימותו שניהם. ואית דאמרי דמאזהבת לרעך
כמוך', עכ"ל. ולפי' ב' הפירושים שהביא הריטב"א לכאורה
לא נאמר סברת ב"פ בב"נ, וק"ל.

אמנם עי' מ"ש מרן ז"ל בחי' ב"מ (שם) שכתב מדפשיה
דב"פ דרש דינו מקרא דוחי אחיך עמך, אך בדבריו שם
משמע דס"ל לב"פ דמסברא חיונה הוה אמרינן דחיי
חבריו קודמין משום סברא דמאי חזית כו' והוה ליה ליתן
כל הקיתון לחבריו', ולהכי אתאי קרא דימותו שניהם, ע"ש
בכ"ד. ולפי"ז היה אפשר לומר דעכ"פ בב"נ דליתיה לקרא
דוחי אחיך עמך הדרן לסברת ב"פ לולא הקרא דוחי אחיך
עמך וע"כ היה חייב בנימין ללכת עכ"פ על הצד שיציל את

בדברי מרן ז"ל דשליחת בנימין למצרים

תלוי בפלוגתת ב"פ ור"ע

א] במ"ש מרן ז"ל דפלוגתת יעקב עם השבטים לשלוח
בנימין או לא תלוי בפלוגתת בן פטורא ור"ע (ב"מ
ס"ב ע"א) בשנים שהיו מהלכין בדרך וכו'. לכאורה צ"ע
טובא, דהנה במחלוקת דר"ע וב"פ מדובר בשנים
שהיו מהלכין בדרך שאינו מקום ישוב, וזולתי הקיתון
של מים הרי שניהם בסכנה אחת למות, והנידון
אם יש קדימה לבעל הקיתון. אבל הכא הרי בנימין
סמוך על שלחן אביו ולית ליה שום סכנה, ומאי
שייט' להסוגיא הנ"ל. אמנם אכתי י"ל דזה שבידו
המים לא דיינינן ליה במצב סכנה, וכל הסכנה הוא
משום חבריו הצריך למימיו, וא"כ ה"ג נידיינה לבנימין
כבעל הקיתון של מים, כיון שיוסף התנה פדיונו
של שמעון בבואו.

אולם אכתי י"ע בזה, שהרי בפשטות מבורר בגמ'
דסברת ב"פ הוא שלא יראה אחד במיתתו של חברו,
וזה לא שייך רק בשניהם הנמצאים יחד. אמנם צ"ב
מה הסברא לחלק ביניהם (אי לאו דנימא שדיינינן שניהם
בסכנה כנ"ל), וצ"ת."

או ימלא

א. תניא התם: שנים שהיו מהלכין בדרך וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם מתים (פירש"י, בצמא, שאין מספיק לשניהם), ואם שותה אחד מהן מגיע לישוב (פירש"י, וימצא מים), דרש בן פטורא, מוטב שישתו שניהם וימותו ואל יראה אחד מהם במיתתו של חברו, עד שבא רבי עקיבא ולימד וחי אחיך עמך חייך קודמים לחיי חבריך. ב. עי' להלן שם בדורא"ג (עמ' ל"ח) בדרושים לפ' מקץ - חנוכה שהאריך בביאור סברת יוסף שיש להם דין ישראל (ע"פ תורת המר"ל במקור). וכ"כ בעוד דוכתי, אמנם עי' בח"ס מאמרים חדשים (בפרשתו, עמ' קכ"ח [מפנקס רפ"ס משנת תקפ"א לפ"ק]) שכתב דכאשר ראה יוסף את בנימין אז קיבל עליו לקיים את התורה ולשמור את השבת גם בחו"ל, ע"ש בטעמא דמילתא. ג. דרך אנכ יש להעיר, דלכאורה מלישנא דגמרא (הו' לעיל בהערה אות א') דאמרינן 'עד שבא ר"ע ולימד', משמע דלמסקנא כו"ע מודי, וצ"ת. ד. והעירונו לזה הג"ר יוסף לעזו שליט"א, ה. ועוד יש לעיין בכ"ז עפ"י הגר"ח (בהל' יסודות, ועי' חז"א שם) בהך ענינא, ול"ע כה"צ. ו. ועוד יש לעיין דהרי הכא היה יעקב מסתפק אם ישובל את שניהם [וכמבואר ג"כ בדברי מרן ז"ל], וא"כ אינו דומה לנידון ב"פ ור"ע דאייירנן שאם יחלקו ביניהם הרי ודאי שימותו שניהם, וצ"ע. ז. וכן דייק מ"ו הגאון ענפי ארז שליט"א בב"מ שם (נדפס בספרו על הל' ריבית עמ' ל"ח) וצ"ע שם דכ"מ בתר"כ פ' בהר, ובתו"כ שם (פרשתא ה', פ"א אות ג') תניא הכי: וחי אחיך עמך, זו דרש בן פטורא שנים שהיו הולכים במדבר ואין ביד אחד אלא קיתון של מים אם שותהו אחד מגיע ליישוב ואם שותים אותו שנים שניהם מתים, דרש בן פטורא ישתו שניהם וימותו שנאמר וחי אחיך עמך, אמר לו ר"ע וחי אחיך עמך חייך קודמים לחיי חבריך, ע"כ בתו"כ, (ועי' מלבי"ם שם שכתב, וז"ל: כבר בארנו (בפ' קדושים סי' ל"ב) שיש הבדל בין אותו וכן עמו שמת עמו מצוין בשניהם שים, וזהו דרש בן פטורא שישתו שניהם וימותו כי אין לו שום קדימה על חברו. ור"ע מדייק וחי עמך, שישוה אלוך לחיות עמך. לא אל שימותו שניהם שבוה לא יחי עמך, בזה חייך קודמים, עכ"ל וע"ש, ועי' להלן מח' הריטב"א [הישנים]). ז. עי' רמב"ן פ' קדושים (י"ט י"ז) שכתב, 'וטעם ואזהבת לרעך כמוך, הפלגה, כי לא יקבל לב האדם שיאחוב את חברו כאהבתו את נפשו, ועוד שכבר בא רבי עקיבא ולמד חייך קודמין לחיי חבריך'. ולכאורה לפ"ז מאן דפליג על רבי עקיבא דריש ליה כפשטיה, והיינו דכרבי היש מפרשים בריטב"א הנ"ל, ודוק. ח. ומשמע בדבריו שם דמסברא חיונה לא הו"א ששוב יהיה צריך חברו להתחזרו לו וחזור חלילה, וצ"ב בסברא כמובן. (ועי' בחז"א הנ"ל). ט. אמנם יעו"י בחי' סוגיות (ירושלם תרנ"ג, בסוגיא דריק, ליב ע"ב [הו' בחי' ב"מ החדשים שם]) דמשמע שנקט להיפוך והוא דמסברא חיונה אית ליה לב"פ דאמרינן 'חייך קודמין', ע"ש וצ"ע. י. ובנו"ט להביא כאן מ"ש מרן ז"ל בפרשתן (עמ' רי"ג [משנת תקצ"ג לפ"ק]), וז"ל: הן כסף וגו' השיבנו אליך מאריך כנען ואיך נגנוב מבית אדוניך כסף או זהב. י"ל, דישאל המחזיר אבידה למצרי לא יאבה ה' סלוח לו (פנהדרן ע"ז ע"ב), וב"נ הגונב חייב מיתה (שם נ"ח), ובארץ כנען היה להם דין ישראל, ואפ"ה השיבנו אליך דאדם חשוב שאני, ואיך נגנוב מבית אדוניך, שעכשיו בח"ל יש לנו דין ב"נ וחייבים מיתה, עכ"ל. הא קמן דן טעות הגוי כאבידתו לגבי האיסור להחזירה, ודוק. [ועל מ"ש ד'אדם חשוב' שאני ציין הגרינ"ש זצ"ל לעי' ברמב"ם רפ"א מג"א, וצ"ב כוונתו. ואולי כוונתו למ"ש ברמב"ם שם (ה"ג) דמשום קידוש השם יש להחזיר אבידתו, אמנם אכתי י"ע במקור דברי מרן ז"ל דאדם חשוב שאני, וצ"ת].

בדברי מרן ז"ל דיעקב ציוה להחזיר הכסף רק משום דדן אותם כב"נ

ד במ"ש מרן ז"ל דיעקב ציוה להם להחזיר הכסף משום דטעות גוי לא הותר לב"נ. מבואר בדבריו דעד כדון שדן אותן בדיני ישראל לא ציוה להחזיר הכסף משום דטעות גוי מותרת. ויש להעיר בזה מדברי רבנו בחי' ז"ל בספרו כד הקמח (ע"ר גולה) שכתב, וז"ל: טעותו [של נכר] מותרת שנא' (ויקרא כ"ה י"ז) ולא תנונו איש את עמיתו, עם שאתן בתורה ובמצות, והוא שטעה מעצמו אבל להטעותו אסור שהרי יש בזה חלול ה' ואם החזירו לו טעותו הרי זה קידוש ה'." **ומפני זה צוה יעקב אבינו לבניו להחזיר הכסף למצרים**, הוא שכתוב (בראשית מ"ג י"ב) ואת הכסף המושב

בפי אמתחותיכם תשיבו אליו אולי משגה הוא. ואף על פי שהיו המצריים עובדי ע"ז צוה להחזיר הכסף מפני קידוש השם, והיה זה קודם מתן תורה, וכל שכן בזמן הזה שיתחייב אדם בכך, עכ"ל. הרי מבואר דנקט בפשיטות דהותר להם טעות נכרי (ולכאורה היינו משום דנקט שהיה להם דין ישראל) ומ"מ ציוה להחזיר משום קידוש השם.

וכדאי לציין דכלשון הזה ממש איתא בתשו' בנימין זאב (ס' ת"ט), וז"ל: נראה לע"ד לומר דמשום קדוש ה' יש לכל א' וא' מ' ישראל לחזור לגוי טעותו אפילו דהוא עצמו טעה משום דשארית ישראל לא יעשו עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפייהם לשון תרמית (צפניה ג י"א) כדמייית לה במציעא פרק המקבל (ק"ז ע"א) ובקדושין פ' האיש מקדש (מ"ה ע"ב). **ומפני**

זה מצינו שצוה יעקב ע"ה לבניו להחזיר טעותו של גוי, הוא שכתוב ואת הכסף המושב בפי אמתחותיכם תשיבו בידכם, ואפילו שהיו המצריים עובדי ע"ז צוה לבניו להחזיר להם, וכולו מפני קידוש ה' ית', עכ"ל וע"ש.

אמנם יעוי' בכנה"ג (חור"ם ס' קפ"ג סעי' נ"ד) שהביא דבריו ותפס עליהם, וז"ל: ואינו מחזור בעיני, שטעות הגוי שטעה בעצמו ולא הטעהו האודי לכ"ע מותר, ואינו חייב להחזירו משום קדוש ה', ואם היה בדבר קדוש ה' היו שמואל ורב חסדא חוזרים לו טעותו מפני קדוש ה', **ויעקב אבינו שצוה להשיב הכסף המושב**, מפני היראה צוה כן, אולי משגה הוא ואחר כך י'דע שם ששגגו ויעכבו לשמעון או לכלם אם היו הולכים שם, עכ"ל וע"ש.

♦ חתם סופר - חנוכה ♦

והמהדרין [נר לכל אחד]. ראיתי מי שנתקשה מ"ט לא נהיגי נשי רידן להיות מן דמהדרין, והיכא דליכא זכר והיא מודלקת היא מוספת והולכת והרי היא ממהדרין מן המהדרין, ומ"ט לא תהי' ממהדרים.

ונלפע"ד, בתחלה כשתקנו נר איש וביתו על פתח ביתו מבחוץ ונמצאו מיהדרין שיעצו לחוץ והדליקו בעצמם נוסף על הדלקת של בעל הבית אז לא נמצא שום אשה שתהי' ממהדרים כי אין כבודו לצאת בחוץ ב"ה לעתותי ערב ולדליק בין האנשים. נהי אם אין האיש בביתו ועלי' מוטל מצות הדלקה על כרחא תצא לחוץ להדליק, מ"מ אם יש כאן זכר המדליק אין מן ההסידות שתחזיר על עצמה בזה ותביא עצמה לידי חשדא. והשתא אע"ג שכולם מודליקין בפנים, מ"מ מנהג הראשון לא זו ממקומו, כ"ל נכון בעוה"י.

חי' שבת כ"א ע"ב

בקושיית מרן ז"ל למה לא נהגו הנשים להיות מן המהדרין להדליק נר חנוכה

במ"ש מרן ז"ל שראה מי שנתקשה מ"ט לא נהיגי נשי רידן להיות מן המהדרין. לכאורה כוונתו לדברי השער אפרים" (ס' מ"ב) שהקשה כן, וז"ל: כתב הרב בעל המפה בש"ע בא"ח ס' תרע"א ס"ב בהג"ה, וי"א דכל אחד אחד מבני הבית ידליק (ומבי' וכן המנהג פשוט. הנה צריך לישב לפ"ז למה לא נהגו גם כן הנשים להדליק בפני עצמן כמו האנשים, הלא אפילו קטן שהגיע לחינוך צריך להדליק כמ"ש בס' תרע"ז ס"ב, ואמר' בגמ' דב"מ מ"ג נשים חייבות בנ"ח שאף הן היו באותו הנס, ומ"ש ממקרא מגילה דאמרינן נשים חייבות בקריאת מגילה שאף הן באותו נס היו, וכן אמר' בס' תרפ"ט דלפירש"י ושאר פוסקי' מוציאות אף האנשי', וא"כ למה לא ידליקו הנשים כמו האנשים, עכ"ל וע"ש שהאר"י בהקושיא, אך סיום התשובה חסר (ול"מ ת' בדברי השער אפרים).

בדברי הא"ר דאשתו כגופו ובדברי העולת שמואל דטפלות לאנשים

והנה בא"ר (ס' תרע"א סק"ג) הביא הקו' הנ"ל בקצרה וכתב לתרץ דאשתו כגופו" ואינו בכלל מהדרין, ע"ש. והנה לפי תירוץ זה אכתי בעינא לבאר למה לא יקיימו הפניות מצות הדלקת בדין מהדרין, דהרי לגביהן ליכא סברת הא"ר דאשתו כגופו". ובמשנ"ב (ס' תרע"א סק"ט) כתב בשם העולת שמואל (ס' ק"ה) 'דלדידן שמדליקין כ"א בפ"ע מ"מ אשה אינה צריכה להדליק דהויין רק טפילות לאנשים. ואם רוצים להדליק מברכות דהוי כשאר מ"ע שהזמן גרמא דיכולות לברך וכשאין האיש בבית תדליק האשה דהוי בת חיובא ובברכה'. ולא ביאר לן למה הוה להו 'טפילות' לאנשים. (אמנם בשעה"צ שם סק"י משמע קצת דארכיכה לדבריה העירש בהדי דברי הא"ר, וצ"ע א"י).

עוד צ"ע מ"ש במשנ"ב שם דאם רוצות להדליק מברכות כשאר מעשהו"ג, דהרי בנ"ח חייבין מעיק' הדין, ולמה לא יברכו. ולכאורה כוונתו דלענין 'מהדרין' הו"ל כמעשהו"ג [והעירוי (אמרי' שלי"ט) דלכאורה זה דלא כדברי הגרעק"א (תניא ס' י"א) דמהדרין אינן יוצאין בהדלקת בעה"ב, ודו"ק]. וכן מבר' להדיא בעו"ש שכתב דלא גרע ממעשהו"ג 'כיון דבנ"ח עכ"פ חייבות מצד הדין בנר איש וביתו, ודו"ק.

ספק בביאור דברי מרן ז"ל

אמנם בדברי מרן ז"ל מבואר טעם המועיל לכל הנשים (בין נשואות בין פניות). אך יש לעיין בדבריו, אם כוונתו לומר שמעיקרא לא תיקנו דין מהדרין לנשים 'כי אין כבודו לצאת בחוץ', או דכך נהגו מעצמם, ומסו"ד שכתב 'מנהג הראשון לא זו ממקומו', משמע דמנהגא הוא, וצ"ב.

או ימ"א

יא. יל"ה דלכאורה היינו דוקא אם מחזיר מ"ט לא נהיגי נשי רידן דענין זה שציוה יעקב להחזיר הכסף מפני קידוש ה' מוט ב' מדרשא משמיה דמרן הגר"ז זצ"ל דאמר כן מדנפשיה, ופי' בזה מ"ש 'וכסף קחו בידכם ואת הכסף המושב בפי אמתחותיכם תשיבו בידכם' ויל"ה דהיינו שכוין שהחזרת הכסף היה משום קידוש ה' ע"כ ציוה שיקחו הכסף בידיהם, ר"ל בגלוי, כדי שיתפרסם הדבר ויתקדש ש"ש לרבים, ע"כ מוט משמיה (והו' בסטנסיל). [ובעיק' הנידון דטעות גוי בקסף המושב באמתחותיהם, ע"ע בס' עץ החיים (למהר"ם אבועלפאי זצ"ל) בפרשת (מ' ע"א מדפי הספר, ד"ה והנכון [אמרי' תפ"ס לפ"ק]). י"ד. שסיים עלה, 'ואין להטעות שום בריה לא שמעאל ולא גוי כי כשיבוא הקדוש ברוך הוא להושיעם יאמרו האומות בדין עשה עמהם והוציאם מתחת ידינו כי הם אמת ותרומם אמת אבל אם ח"ו יתנהו ברמאות עם האומות יאמרו ראו מה בחר הקב"ה לחלקו גנבים ורמאים ויש שם ח"ה ח"ו. והמעון (א"ה: תיבת 'המעון' כ"ה במקור, וא"י המכון, ואולי טס"ה) בדידי הדיוט הוה עובדא עם גוי א' שטעה מעצמו בסחורה שמכרת' לו ונתן לי יתר והלכתי אצל כמה גוים בתוך השוק והחזרתים לו ואמרו הגוים זה עם זה ראו כמה אמונה יש לישראלים, ובודאי הוא אצלי שהיה שם קדוש ה' ית' ברבי'. טו. תלמיד החלקת מחוקק ועמיתו של הש"ך. טז. [ר"ת: דבמה מדליקין. (והיא במ"ש שבת שם כ"ג ע"א)]. יז. ע"י מה שצינתי ע"ז בגל' (א' ימלא אות כ"א). וכדאי לציין עוד, דמצינו כע"ז בדברי הא"ר (א"ה ס' ר"ט סק"ב) גבי ברכת הגומל שנקט סברת 'אשתו כגופו', ע"ש. (ועי' באוה"ה שם שטמה בזה). יח. בא"ר שם כתב דכדבריו משמע בראב"ן (ס' ט"ז). והנה בראב"ן שם לא הזכיר טעמו של הא"ר דאשתו כגופו, אמנם לכאורה מוכח בדבריו דאין האשה מדלקת רק כשבעלה בבית (ולכאורה הכוונה דאע"פ שהיא יוצאת בהדלקתה מ"מ אם בית הרי הוא אכסא בנק"א ומשתתף בפירוטה, והא' פירוטה, ויל"ע). ולפ"ד היה נראה לדון דאולי אין הכרח מדבריו, דיל' דאיייר בחובת הדלקת' שהוא נר איש וביתו, ולא איייר בדין מהדרין. אמנם צ"ב במה שסיים הראב"ן דהיכא דבעלה בבית הוא קודם לה, משמע לכאורה דלא שייך שתקיים היא מצות נ"ח, וצ"ב הרי עכ"פ לא גרעה מבני הבית המדליקים בדין המהדרין. ולכאורה מזה סייעתא לסברת הא"ר דכיון דאשתו כגופו וממילא נפקת בהדלקתו ע"כ לא שייך שידליקו שניהם. ויש לעיין (לשי' הא"ר) לא אם תרצה היא לצאת בהדלקתו אם על כרחא יוצאת משום הסברא דאשתו כגופו, וצ"ת. וגם יל"ע במה שסיים הראב"ן שם דהבעל קודם משום 'דאיהו נמי מחייב'. הרי מודה דתרווייהו קאי בחובת נ"ח, ולא ביאר לן אמאי הבעל קדים. יט. ועי' בתשו' חשב סופר (א"ה ס' י"ז) שכתב דכיון שאין הנשים הנשואות מדליקות מטעם אשתו כגופו, ע"כ משום כבוד אמותיהן גם הבנות אין מדליקות. (ועי' בדברי השואל [הגר"י וועלי' זצ"ל] שחער על מ"ש בהתעוררות תשובה (ס' תפ"ט) שכיון דלברי מרן ז"ל, ובעיק' הקו' למה אין הנשים נוהגות להיות 'מהדרין', ע"י בתשו' רבי עקיבא יוסף (א"ה ח"א ס' י"ח) שכת' דהוא משום דלא שייך להיות 'מהדרין' כי אם בשלו משא"כ בשל זולתו, ועעו"ש. כ. [נדפס בפראג בשנת תקפ"ג לפ"ק, מחברו הג"מ שמואל ליב קוידר זצ"ל היה תלמיד חבר של הג"מ בצלאל רנשבורג זצ"ל, ומקבלין דין מן דין בספריהם, והעו"ש כותב עליו (בהקדמה) 'אשר היה לי לאב, לאח, ולרעי' כנפשי']. כא. דיעו"י בעו"ש דלהדיא אתי לבאר באופ"א מדברי הא"ר, כיון שטעמו של הא"ר מספיק רק לנשואות ולא לפניות, ע"ש. ועי' במשנ"ב לעיל (ס' תרע"א סק"ט) שהביא דברי הא"ר בסתמא. כב. ומ"ש מרן ז"ל בסו"ד שכתבא עצמו לידי 'חשדא', צ"ב הכוונה. כג. [דרך אגב אציין כי פע"א הצעתו את דברי מרן ז"ל הנ"ל לפני מו"ר הגרא"י הלוי שליט"א ונענה דמעולם שמע סברא זו בשם מהר"ל דיסקין זצוק"ל].

להעזרת ואחרות ולהורשם לקבלת תגליין
ניתן לפנות באימיל: chassamsoffer@gmail.com
התעודת יתקבלו בברכה גם במספר פקס: 442080689776

כל תוכנית ששוחזרה
ואוסר השגת נסל ידוע
כל חזרה להעתיק יסא ויעצק
א"י נאחל לשים
(מפניו טו"ר ק"א) ב"א